

Prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.

Ústav patologickej anatómie a Konzultačné centrum bioptickej diagnostiky kožných ochorení, Univerzita Komenského Bratislava, Jesseniova lekárska fakulta Martin

e-mail katarina.adamicova@uniba.sk

Mobil +421 903 513 122

Oponentský posudok habilitačnej práce

Téma habilitačnej práce: **Úloha patológa v skríningu rakoviny krčka maternice**

Habilitantka: **MUDr. Henrieta Šidlová, PhD.**

Študijný odbor: patologická anatómia a súdne lekárstvo

Oponentka: prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.

Dátum: 22. 08. 2021

Aktuálnosť témy habilitačnej práce

Autorka rieši na 121 stranách aktuálnu a používanú metódu skríningu odberu rakoviny krčka maternice. Svoju pozornosť zamerala na jeden z najväznejších zdravotných problémov žien. Tento typ karcinómu je podľa WHO 4 najčastejším malígnym ochorením žien vo svete a na Slovensku postihuje stovky žien ročne. Nemálo z týchto pacientok vo fertilnom veku zomiera. Predísť tomuto dramatickému ochoreniu možno prevenciou. Okrem primárnej prevencie, čo je vakcinácia, má dôležitú úlohu sekundárna prevencia, teda vyhľadávanie prekanceromatóznych stavov a včasných karcinómov. Ide o metódu cytologického vyšetrenia s následným bioptickým vyšetrením alebo o primárnu detekciu HPV v sledovanej populácii. Habilitantka, pracujúca v kvalitnom cytopatologicko-bioptickom laboratóriu Cytopathos, spol. s r. o., pracovala s viac ako dvoma miliónmi cytologických vyšetrení realizovaných v priebehu 15 rokov, ktoré boli monitorované z viacerých aspektov. Tento megaprojekt je zhrnutý do koncízneho a dostatočne dokumentovaného diela. Súčasťou práce je aj zoznam skratiek, 4 obrázky, 26 grafov, 59 tabuliek a literatúra so 83 odkazmi. **Tému, precízne spracovanú autorkou,**

pokladám za nanajvýš aktuálnu a postavenú tak, aby jej obsah bol prínosom pre teóriu i prax.

Splnenie cieľa habilitačnej práce

Na základe uvedeného materiálu si autorka vytýčila osem cieľov práce. Prehľad počtu vyšetrení konvenčnou cytológiou a LBC cytológiou uvádza v tabuľke 1 v absolútnych číslach, ktoré v prvom roku sledovania 2006 predstavovali 27 251 (KC), resp. 0 (LBC). Postupne mali vzostupný trend, s výnimkou roku pandémie, keď dosahovali čísla 147 485 (KC), resp. 26 033 (LBC). Celkový počet vyšetrení bol počas 15 rokov neuveriteľných 2 142 326! Kto sa zaoberá cytopatológiou, vie, že počty nálezov vyžadujú nielen profesionálnu pozornosť, ale aj primeranú somatickú výbavu diagnostikov. Druhý cieľ práce autorka uviedla v prehľadnej tabuľke 4. Išlo o výťažnosť LBC počas 10 rokov praxe. V relatívnych číslach išlo o vyše 75 % nálezov bez intraepitelových zmien. Dvadsaťpäť percent nálezov bolo distribuovaných medzi skupiny atypických skvamózných buniek neistého významu, „low grade“ a „high grade“ nálezov. Najmenšiu skupinu tvoril nález atypických žľazových buniek (0,25 %). Treťou úlohou bolo predstavenie doplnkových vyšetrení, a to HPV vyšetrení (nad 81 000), vyšetrení STD infekcií (nad 41 000) a imuno-vyšetrenia p16 (takmer 35 000 vyšetrení). Ďalšou, štvrtou úlohou bola veková distribúcia zmien epitelu. U žien mladších ako 23-ročných prevažovali menej závažné abnormality, kým u žien od 64 rokov tieto ľahšie nálezy ustupovali. „High grade“ vážne nálezy dominovali v skupine 23–64-ročných. Ďalej v úlohe 5 autorka sledovala parametre internej kontroly kvality. Zaujímavý je najmä fakt, že v roku 2010 pri spustení metódy LBC bolo reskríningovaných 100 % preparátov. Od roku 2018 bol pre všetky LBC preparáty zavedený automatizovaný preskríning, ktorý zvýšil záchytnosť abnormálnych nálezov. Percento ASC-US ako parameter kvality skríningového laboratória bol sledovaný za obdobie rokov 2011–2020 v celkovom hodnotení, ako aj pre každý typ cytológie osobitne a podľa európskych usmernení nemá presahovať hodnotu 5 %. V konvenčnej cytológii sa táto hodnota pohybovala od 1,80 do 5,0 %. V LBC cytológii boli hodnoty vyššie, presahovali hranicu 5 %, ale v celkovom ročnom hodnotení klesá sledovaná hodnota k 3 %. Úloha 6. Určenie cytologicko-histologickej korelácie ukázalo vyše 66 % zhodu. Prípady nezehody cytologického a histologického nálezu boli falošne negatívne vyhodnotené

skrínkou. Úloha 7. Senzitivita cytologického vyšetrenia pre diagnózu karcinómu krčka maternice bola vyše 78 %. Pri korelácii karcinómov cervixu (215) bolo HPV neasociovaných 1,4 %, vo všetkých prípadoch išlo o adenokarcinómy. V poslednej úlohe 8 autorka analyzovala prípady pacientok ASC-H HR HPV negatívne s histologizovanou „high grade“ léziou. Zistila a pomenúva pestré súvislosti a parametre, ktoré môžu viesť k tomuto stavu. Tieto nálezy potvrdzujú význam a náročnosť skríningu rakoviny krčka maternice na organizáciu práce v predanalytickej, analytickej, ako aj kontrolnej rovine.

Habilitantka dôsledne naplnila početné ciele, ktoré boli podnetom na napísanie tejto potrebnej práce.

Zvolené metódy spracovania habilitačnej práce

Pri riešení habilitačnej práce autorka použila všeobecné vedecké metódy (analýzu, syntézu, abstrakciu, konkretizáciu, dedukciu, pozorovanie a štatistické hodnotenie a metódu komparácie), špecifické metódy, pri ktorých zručnosti získala zo školení a z vlastnej dlhoročnej praxe. Výber teoreticko-metodologického aparátu pokladám za aktuálny, pretože jeho využitie umožnilo splniť stanovené ciele habilitačnej práce. Autorka materiál a metódy dôsledne opisuje v príslušných kapitolách.

Zvolené metódy sú moderné a v praxi využívané.

Štruktúra spracovania habilitačnej práce

Štruktúru aj obsah predloženej habilitačnej práce hodnotím ako kvalitne spracované s hlbokým poznaním riešenej problematiky. Autorka rešpektuje aktuálny Vnútorý predpis, príslušnú Smernicu rektora UK, vrátane citačných pravidiel. Protokol o kontrole originality uvádza nízke číslo 2,46 %, ktoré sa týka definícií a zaužívaných pojmov v danej problematike.

Výsledky habilitačnej práce a jej prínosy pre teóriu a prax

Ako oponentka uvádza vyššie, výsledky práce svedčia o význame a náročnosti skríningu, o potrebe účelnej organizácie práce v predanalytickej, analytickej aj kontrolnej rovine. Zároveň upozorňujú na nevyhnutnosť centrálného monitoringu a spracovania údajov národného skríningu krčka maternice so spätnou väzbou na skrínigové pracoviská s cieľom skvalitniť prácu v prospech pacientky. Skrínigové cytologické pracoviská využívajúce nové technológie a diagnostické postupy rozhodujúcim spôsobom majú nezastupiteľnú úlohu v prevencii a liečbe ochorení, najmä prekanceróz a karcinómu krčka maternice žien takmer všetkých vekových kategórií.

Formálna stránka habilitačnej práce

Práca je z formálnej stránky spracovaná veľmi dobre. Texty jednotlivých kapitol sú vhodne a inštruktívne dopĺňané početnými tabuľkami. Dovolím si iba malú pripomienku: z pohľadu patologickej mi chýbajú v práci početnejšie cytologické obrázky, ktoré by pre lepšiu názornosť demonštrovali konkrétne patologické nálezy, prípadne používanú laboratórnu techniku.

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce

Záverom konštatujem, že predložená habilitačná práca **MUDr. Henriety Šidlovej, PhD.**, s názvom: **Úloha patológa v skrínigu rakoviny krčka maternice** je spracovaná na dobrej úrovni z obsahovej aj formálnej stránky a spĺňa požiadavky kladené na tento typ kvalifikačných prác.

Na základe uvedeného **hodnotím habilitačnú prácu kladne a odporúčam ju na obhajobu. Po jej úspešnom obhájení odporúčam MUDr. Henriete Šidlovej, PhD., udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ (doc.) v študijnom odbore patologická anatómia a súdne lekárstvo.**

Prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD., oponentka

